

Raadsvoorstel

Onderwerp: Jaarrekening 2018 en ontwerpbegroting 2020 Volkskredietbank Noord Groningen
Datum: 3 juli 2019
Agendapunt: 7
Behandeling: Opiniërend en besluitvormend
Portefeuillehouder(s): Wethouder De Visser
Steller: Tjakkelen Nipperus t.nipperus@hethogeland.nl
Zaaknummer: Z.HHL.004041

1. Samenvatting

Het bestuur van de Volkskredietbank in Appingedam heeft de jaarstukken 2018, de gewijzigde begroting 2019 en de ontwerpbegroting van de GR Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (GR VKB) aangeboden aan de deelnemende gemeenten.

Uit de jaarrekening 2018 blijkt dat de kosten van de schuldhelpverlening in 2018 lager zijn uitgevallen dan was begroot voor dat jaar. In de jaren 2019 en 2020 zullen de kosten met respectievelijke € 48.000 en € 41.000 gaan stijgen.

In 2019 heeft het bestuur van de VKB de financieringssystematiek gewijzigd met ingang van 1 januari 2019. Dit is meegenomen in de gewijzigde begroting 2019. Door de wijziging van de financiering betalen alle gemeenten een hogere vaste jaarlijkse bijdrage, daalt de prijs per product en daalt de exploitatiebijdrage. Over de gewijzigde financieringssystematiek adviseert het college aan de raad om een zienswijze bij het bestuur van de VKB in te dienen. Het besluit om het systeem van financieren te wijzigen is niet volgens de juiste procedure genomen. Daarnaast brengt de wijziging hogere jaarlijkse lasten met zich mee die niet wenselijk zijn in een periode van gemeentelijke herindelingen.

2. Gevraagd of voorgesteld besluit

- Kennis te nemen van de inhoud van de jaarstukken 2018, de begrotingswijziging 2019 en de ontwerpbegroting 2020 van de Volkskredietbank Noord-Oost Groningen (VKB).
- De volgende zienswijze in te dienen omtrent de gewijzigde begroting 2019 en de ontwerpbegroting 2020 van de GR VKB in verband met de gewijzigde financieringssystematiek:

In de vergadering van 3 juli 2019 heeft de raad van Het Hogeland kennisgenomen van de gewijzigde begroting 2019 en de ontwerpbegroting 2020. Naar aanleiding hiervan is besloten, op grond van artikel 35, lid 5 van de Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 34, lid 4 van de Gemeenschappelijke Regeling Volkskredietbank voor Noord-Oost-Groningen (GR VKB), een zienswijze in te dienen op uw Gewijzigde Begroting 2019 en Ontwerpbegroting 2020.

Middels het voorleggen van de gewijzigde begroting 2019 en ontwerpbegroting 2020 wordt met ingang van 1 januari 2019 een nieuwe financieringssystematiek ingevoerd. Ten aanzien van de gewijzigde begroting merkt de raad van Het Hogeland op dat de wijziging van de financieringssystematiek gedurende een begrotingsjaar in strijd is met artikel 10 lid 4 van de GR VKB. In dit artikel is opgenomen dat het AB bevoegd is om jaarlijks (lees: eenmalig) de hoogte van de rente, de hoogte van de vaste bijdrage

alsmede de kostprijs per product vast te stellen. Voor het jaar 2019 is dit gebeurd bij de oorspronkelijke begroting 2019. Wijziging van de financiering gedurende het begrotingsjaar is in strijd met dit artikel.

Daarnaast is door de raad geconstateerd, dat er geen formeel ondertekend besluit van het bestuur van de VKB ten grondslag ligt aan de nieuwe financieringssystematiek en daarmee evenmin aan de ontwerpbegroting 2020.

Door de nieuwe financieringssystematiek wordt de gemeente Het Hogeland geconfronteerd met een behoorlijke jaarlijkse lastenverhoging voor schuldhelpverlening door de GR VKB. Tevens ontstaan door de nieuwe financieringssystematiek voor uitredende gemeenten grote financiële gevolgen vanwege het aanzienlijk verhogen van de vaste bijdrage. Deze bijdrage is op grond van artikel 42, lid 3 GR VKB een belangrijk onderdeel van de uittreedsom. Wijziging van de financiering is opmerkelijk in een periode waarin meerdere deelnemende gemeenten in de GR VKB vanwege een gemeentelijke herindeling keuzes over de gemeentelijke schuldhelpverlening moeten maken.

Gelet op de verstreckende gevolgen van de wijziging van de financiering had het in de rede gelegen om dit onderwerp middels een afzonderlijk besluit voor te leggen aan de afzonderlijke raden. Door het enkel voorleggen van de gewijzigde begroting 2019 en de ontwerpbegroting 2020 wordt beoogd instemming met de nieuwe financieringssystematiek te verkrijgen van de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten in de gemeenschappelijke regeling. Daarbij wordt er blijkbaar vanuit gegaan dat, indien er geen zienswijzen door de gemeenteraden wordt ingediend, instemming met de nieuwe financieringssystematiek wordt verondersteld. Gelet op het vorenstaande wordt de gevolgde procedure als niet zorgvuldig en niet gewenst beschouwd.

De raad van de gemeente Het Hogeland verzoekt het bestuur van de VKB dan ook om met een aangepaste gewijzigde begroting 2019 en een nieuwe ontwerpbegroting 2020 te komen, gebaseerd op de gehanteerde financieringssystematiek in 2018.

3. Inleiding

3.1 Aanleiding

De Volkskredietbank (VKB) voert in Noord-Oost Groningen voor acht gemeenten te weten Appingedam, Bellingwedde (door de samenvoeging met Vlagtwedde met ingang van 1 januari 2018 heringedeeld tot de gemeente Westerwolde), Delfzijl, Eemsum (door de gemeentelijke herindeling op 1 januari 2019 Het Hogeland), Loppersum, Oldambt, Pekela en Veendam, de schuldhelpverlening uit op grond van een Gemeenschappelijke Regeling (GR). Het college van de gemeente Westerwolde heeft begin mei 2019 besloten om uit te treden uit de GR VKB met ingang van 1 januari 2020. Dit besluit is nu voorgelegd aan de gemeenteraad.

Elk jaar wordt door de VKB verantwoording afgelegd met een jaarverslag en een jaarrekening. De raden kunnen instemmen met het jaarverslag en de jaarrekening of bezwaar aantekenen.

Naast de jaarstukken zijn tevens een gewijzigde begroting 2019 en een ontwerpbegroting 2020 door het algemeen bestuur (AB) aangeboden aan de gemeenten.

Het AB van de VKB heeft de Jaarstukken 2018, de gewijzigde begroting 2019 en de ontwerpbegroting 2020 op 28 maart 2019 in concept vastgesteld. Bijgaand treft u de jaarstukken 2018 aan en de gewijzigde begroting 2019 en de ontwerpbegroting 2020.

3.2 Bevoegdheid raad

De gemeenteraad heeft tot uiterlijk 13 juni 2019 de tijd om eventuele bezwaren en of zienswijzen schriftelijk kenbaar te maken bij het AB. Deze bezwaren en of zienswijzen worden betrokken bij de definitieve vaststelling van de jaarstukken door het AB op 4 juli 2019. Omdat de raadsbehandeling in de gemeente Het Hogeland op 3 juli 2019 zal plaatsvinden, is afgestemd met het bestuur van de VKB dat het raadsbesluit van het Hogeland uiterlijk 4 juli 2019, 10.00 uur zal worden verzonden.

4. Toelichting

4.1. Jaarstukken 2018.

De jaarstukken worden de raad ter kennisname toegezonden.

De jaarstukken bestaan uit een jaarverslag en de jaarrekening. Een aantal zaken uit het jaar 2018 worden hieronder nader belicht.

Adviescommissie gevolgen herindelingen

Door de gemeentelijke herindeling van Bellingwedde met Vlagtwedde (nieuwe gemeente Westerwolde) en de herindeling van Bedum, Winsum, De Marne en Eemsum tot Het Hogeland is in 2018 door het bestuur van de VKB onderzocht welke financiële, organisatorische en personele gevolgen dit met zich mee zou gaan brengen. Daarvoor heeft het bestuur van de VKB een extern adviesbureau gevraagd. De gemeente Het Hogeland moet, op grond van de wet Ahri, uiterlijk 1 januari 2020 een keuze hebben gemaakt over een uittreding uit de GR. Indien de gemeente geen keuze maakt, treedt de gemeente Het Hogeland op dat moment van rechtswege in.

Verlaging rentepercentage leningen

In verschillende gemeenteraden werd unaniem een motie aangenomen om het rentetarief van de VKB op persoonlijke leningen te verlagen. Mede naar aanleiding daarvan heeft het bestuur besloten om het rentetarief met ingang van 1 januari 2019 te verlagen van 11 procent naar 6,4 procent. Het tarief wordt afgeleid van de gemiddelde rente bij andere banken. Dit jaar is besloten om de rente te baseren op een deel van de kosten die de VKB maakt voor het verstrekken van de leningen. De overige kosten worden betaald door de deelnemende gemeenten.

Algemene verordening gegevensbescherming

Zoals voor veel organisaties was 2018 ook voor de VKB het jaar waarin het voldoen aan de verplichtingen van de AVG centraal stond. Voor een organisatie als de VKB waarin veel persoonsgegevens van gevoelige aard worden verwerkt, is dit van groot belang. In dat kader werd er een actieplan opgesteld en uitgevoerd. Zo is met instemming van de OR beleid voor gegevensbescherming vastgesteld, is er een privacyverklaring voor cliënten opgesteld, is er gewerkt aan de interne bewustwording en zijn er diverse verwerkersovereenkomsten met externe partijen afgesloten. Ook op ICT-gebied zijn er maatregelen getroffen, hetgeen uiteraard ook kosten met zich heeft meegebracht. Dit zal naar verwachting ook de komende jaren zo blijven.

Financieringssysteem

In de afgelopen jaren werden vrijwel alle kosten van de VKB via de productafname aan de gemeenten doorbelast, terwijl een deel van de kosten niet afhankelijk is van de productafname. Bij een lagere productafname dan was begroot ontstaat een grotere exploitatiebijdrage, die achteraf middels een verdeelsleutel over de gemeenten wordt verdeeld. Dit was ook over 2018 het geval. Om gemeenten vooraf middels de begroting al

een beter beeld van de kosten van de VKB te geven en niet pas achteraf in de exploitatiebijdrage, heeft het bestuur besloten een nieuwe financieringssysteem toe te passen. Daarbij worden (conform de GR) de bestaanskosten (overhead) als vaste bijdrage bij de gemeenten in rekening gebracht. Deze wijziging in systematiek wordt middels de gewijzigde begroting 2019 en de begroting 2020 aan de gemeenten voorgelegd. Hieronder meer daarover.

Interim-directeur

Wegens vertrek van directeur Annelies Kleve in december 2018 is per 1 maart 2019 Anja Janssen gestart als interim-directeur bij de VKB.

Financieel resultaat VKB

In 2018 was begroot dat de bijdrage van de gemeente Eemsmond aan de VKB in totaal € 282.000 zou bedragen. In werkelijkheid is de realisatie uitgekomen op een bedrag van € 275.000. Dit is vooral veroorzaakt door een lagere product afname ten bedrage van € 30.000. Hier staat tegenover dat een hogere bijdrage moest worden betaald aan de exploitatie.

De totale exploitatiebijdrage van de VKB over 2018 bedraagt € 798.592. Er was € 504.000,- begroot. De toename wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere aantallen en daarmee gepaard gaande lagere opbrengsten van vooral het budgetbeheer (€ 367.000 minder opbrengsten voor de gehele VKB). De afname van de aantallen en opbrengsten genereert echter ook een lagere dekking van de bestaanskosten. In de jaarrekening wordt gesteld dat de personeelsformatie en – kosten reeds zijn afgestemd op de lagere aantallen. Daarnaast zijn kosten gestegen door de inhuur een extern adviesbureau. Middels de exploitatiebijdrage wordt dit tekort gecompenseerd.

Voor de gemeente Eemsmond is de bijdrage voor de VKB over het gehele jaar 2018 binnen de begroting gebleven en is met een positief resultaat van bijna € 7.000 afgesloten.

4.2. Gewijzigde begroting 2019 en de ontwerpbegroting 2020.

Waarom gewijzigde begroting 2019?

Op grond van de huidige bepalingen in de GR VKB zijn de arbeidsvoorwaarden van de gemeente Appingedam van toepassing op het personeel van de VKB. In de Uitvoeringsregeling Appingedam is het 3-rangenstelsel vastgelegd. De invoering van het 3-rangenstelsel werkt kostenverhogend voor de VKB. De structurele kosten zijn becijferd op € 87.000,- per jaar. In de gewijzigde begroting 2019 is twee keer een bedrag van € 87.000,- opgenomen (totaal € 174.000,-). Een bedrag met terugwerkende kracht over 2018 en een bedrag voor 2019.

Het 3-rangenstelsel en de daarmee gepaard gaande extra kosten hebben invloed op de concurrentiepositie van de VKB. De wens van de VKB is om vanaf 2020 het 3-rangenstelsel niet meer toe te passen. Onderzocht wordt wat de mogelijkheden zijn wat dat (financieel) betekent voor de medewerkers en de organisatie over de jaren 2018 en 2019 alsook daarna. Ook zal bekeken worden of een compensatieregeling kan worden toegepast en of de structurele kosten kunnen worden omgezet in eenmalige kosten. Hierover volgt een nader voorstel.

De extra kosten zijn opgenomen in de gewijzigde begroting 2019 omdat hiervoor geen dekking is in de oorspronkelijke begroting. In het verleden is besloten dat de VKB zelf geen

reserves en voorzieningen aanhoudt. De extra kosten worden daarom via de exploitatie in rekening gebracht bij de gemeenten en verhogen daardoor de bijdrage per gemeente.

Nieuwe financieringssystematiek

Zoals bij de jaarstukken 2018 aangegeven, wordt met ingang van 1 januari 2019, een nieuwe financieringssystematiek geïntroduceerd. Voor een aantal gemeenten heeft dit geleid tot een verhoging maar ook voor een aantal gemeenten een verlaging van de totale bijdrage. Voor de gemeente Het Hogeland stijgen mede hierdoor de jaarlijkse kosten voor schuldhulpverlening voor de inwoners van de voormalige gemeente Eemsmond aanzienlijk, te weten € 48.000.

primaire begroting 2019	269.000
gewijzigde begroting 2019	317.000
verschil:	+ 48.000

4.3. Gevolgen nieuwe financieringssystematiek voor de gemeente Het Hogeland.

In haar vergadering van 26 april 2018 heeft het AB een besluit genomen om per 1 januari 2019 een nieuwe financieringssystematiek te gaan hanteren. Enkel in de notulen van die vergadering is hierover opgenomen: "Het AB besluit de financieringssystematiek te wijzigen met ingang van 1 januari 2019". Een formeel ondertekend besluit van het AB over de nieuwe financieringssystematiek per 1 januari 2019, zoals zijnde gebruikelijk en gewenst, is er niet.

Op grond van artikel 40 lid 4 van de GR VKB is het AB bevoegd om jaarlijks de hoogte van de rente, de hoogte van de vaste bijdrage per inwoner, alsmede de kostprijs per product vast te stellen. Dit is gebeurd middels de oorspronkelijke begroting 2019 van de VKB. Het artikel dient zodanig geïnterpreteerd worden dat het niet mogelijk is om gedurende het jaar de rente, de vaste bijdrage en de kostprijs per product te wijzigen. Deze uitleg is voor de hand liggend, aangezien gemeenten rekening houden met de bijdrage voor de VKB in de eigen gemeentelijke begroting. De wijziging van de financieringssystematiek zou op grond van artikel 40 lid 4 GR dan ook pas op het eerstvolgend moment kunnen plaatsvinden waarop het AB de vaste bijdrage, het rentepercentage en de productprijs vaststelt. Dit zou bij de ontwerpbegroting 2020 plaatsvinden.

De wijziging in financieringssystematiek wordt nu aan de gemeenteraad voorgelegd, middels de gewijzigde begroting 2019 en de ontwerpbegroting 2020.

Er is door het AB in de gewijzigde begroting 2019 en de ontwerpbegroting 2020 niet aan de gemeenteraden uitdrukkelijk verzocht om besluitvorming betreffende de nieuwe financieringssystematiek per 1 januari 2019. Dit was wel voor de hand liggend geweest aangezien de nieuwe financieringssystematiek behoorlijke financiële gevolgen heeft voor individuele gemeenten.

Binnen de nieuwe financieringssystematiek wordt de vaste bijdrage voor de gemeenten aanzienlijk verhoogd. De vaste bijdrage vormt, op grond van artikel 42, lid 3 GR VKB ook een component voor de berekening van de uittreedsom bij uittrekking van een deelnemende gemeente uit de VKB. Daardoor wordt voor de deelnemende gemeenten, dus ook voor Het Hogeland, een uittreedsom aanzienlijk hoger. In een periode waarin meerdere individuele deelnemende gemeenten van de GR VKB vanwege een gemeentelijke herindeling keuzes moeten maken, is dit niet gewenst.

De vaste bijdrage bedraagt krachtens de jaarrekening 2018 van de VKB voor Het Hogeland een bedrag van € 13.555 en krachtens de gewijzigde begroting 2019 van de VKB een

bedrag van € 176.000. Dit betreft een verhoging van € 162.445 voor de gemeente Het Hogeland.

Voorstel zienswijze gewijzigde begroting 2019 en ontwerpbegroting 2020:

Voorgesteld wordt een zienswijze bij het Algemeen Bestuur van de GR VKB in te dienen op de gewijzigde begroting 2019/ontwerpbegroting 2020, zoals verwoord in het voorgesteld besluit.

5. Risico's

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is een inschatting zichtbaar van de belangrijkste risicogebieden van de Volkskredietbank. In de toekomstige begrotingen en jaarstukken zullen de risico's worden gekwantificeerd en financieel worden vertaald. De toekomstige omvang van de dienstverlening van de Volkskredietbank is onzeker als gevolg van de gemeentelijke herindelingen. De financiële consequenties zijn bij het opstellen van deze begroting nog niet te overzien. Zodra er meer bekend is, zal dit worden uitgewerkt in een gewijzigde begroting 2020.

6. Financiële aspecten en wijze van dekking

Jaarstukken 2018:

In de reguliere begroting 2018 is voor schuldhelpverlening door de GR VKB € 282.000 opgenomen, waarbij de daadwerkelijke last voor 2018 lager uitvalt en conform de, door accountant HZG goedgekeurde, jaarrekening van de GR VKB: € 275.099 bedraagt. Deze jaarlast is in totaliteit in de jaarstukken 2018 van de gemeente Eemsmond verwerkt en leidt per saldo tot een voordeel in de jaarstukken 2018 van in totaal (afgerond) € 7.000.

Gewijzigde begroting 2019

De gewijzigde begroting VKB 2019 leidt voor Het Hogeland tot een toename van de bijdrage van € 48.000. Bij de najaarsnota zal worden beoordeeld of dit bedrag kan worden gefinancierd uit het totale budget voor schuldhelpverlening of dat moet worden bijgeraamd.

Ontwerpbegroting 2020:

Krachtens de Ontwerpbegroting 2020 bedragen de totale kosten van schuldhelpverlening door de VKB voor Het Hogeland € 312.000. Hogere kosten voor schuldhelpverlening voor Het Hogeland voor het jaar 2020 worden in de begroting van de gemeente Het Hogeland voor het jaar 2020 opgenomen.

7. Communicatie

Het raadsbesluit van Het Hogeland zal uiterlijk 4 juli 2019, 10.00 uur worden verzonden aan het bestuur van de VKB. Dit besluit wordt meegenomen bij de definitieve vaststelling van de stukken in de vergadering van het Algemeen Bestuur van de VKB op 4 juli 2019.

Vervolgens worden de jaarstukken en de begroting door het bestuur van de VKB naar de provincie gezonden.

Bijlagen:

1. Jaarstukken 2018 VKB
2. Gewijzigde begroting 2019 en ontwerpbegroting 2020
3. Aanbiedingsbrief AB VKB d.d. 2 april 2019

Winsum, 21 juni 2019

Burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland,

Gemeentesecretaris,

Burgemeester,

Paul van Vilsteren

Henk Jan Bolding